

Kamila Grzesiak

WYSOKOGÓRSKA AWIFAUNA POLSKI: TRENDY, ZAGROŻENIA I MOŻLIWOŚCI OCHRONY – PRZEGLĄD BADAŃ

Alpine avifauna of Poland: trends, threats and protection potential – a survey of research

ABSTRAKT: Praca podsumowuje informacje na temat wysokogórskiej awifauny polskich gór, głównie Karpat i Sudetów. Na podstawie publikacji cytowanych autorów określa pojęcie wysokogórskiej awifauny, do której zaliczono izolowane populacje gatunków borealnej tajgi i arktycznej tundry, w tym: płochacza halnego *Prunella collaris* i pomurnika *Tichodroma muraria*, a także siwerniaka *Anthus spinoletta*, tundrową formę podróżniczka *Luscinia svecica svecica*, alpejską formę czeczotki *Carduelis flammea cabaret*, mornela *Charadrius morinellus* oraz niegdyś lęgowego, a obecnie przypuszczalnie lęgowego nagórnika *Monticola saxatilis*. Na podstawie oceny stanu populacji wyżej wymienionych gatunków i trendów populacyjnych, zawartych w literaturze, a także zestawiając liczbę gatunków i zagęszczenia górskich zespołów ptaków, podjęto próbę odniesienia się do zagrożeń zarówno naturalnych, jak i wynikających z presji człowieka oraz przedstawić możliwości ich ochrony.

SŁOWA KLUCZOWE: wysokogórska awifauna, gatunek wysokogórski, Karpaty, Sudety, analiza faunistyczna

ABSTRACT: This article sums up available information on the alpine avifauna of Polish mountains, particularly the Carpathians and the Sudetes. Following the publications by the quoted authors, a definition of alpine avifauna is provided. It includes the isolated populations of boreal taiga and arctic tundra, such as: the Alpine Accentor *Prunella collaris* and the Wallcreeper *Tichodroma muraria*, and also the Water Pipit *Anthus spinoletta*, the tundra form of the Bluethroat *Luscinia svecica svecica*, the alpine form of the Common Redpoll *Carduelis flammea cabaret*, the Dotterel *Charadrius morinellus* and the formerly breeding and now supposedly breeding Rock Thrush *Monticola saxatilis*. By basing on the assessment of the populations and population trends of the aforementioned species recorded in literature and also by arranging the number of species and density of alpine birds assemblies, an attempt was made to approach the natural and human threats and to present the potential for protection of the species.

KEY WORDS: alpine avifauna, alpine species, the Carpathians, the Sudetes, faunistic analysis

Wstęp

Polskie góry, a zwłaszcza ich szczytowe partie, wydają się oferować dla ptaków siedliska bardzo skąpe pod względem funkcjo-

nalnym. Krótki sezon wegetacyjny, nieprzewidywalność warunków atmosferycznych, zwłaszcza w sezonie lęgowym ptaków, skąpa baza pokarmowa i antropopresja mogą drastycznie ograniczać wysokogórskie populacje